

**TRUTH
CENTERED
TRANSFORMATION**

Modyul

AGRIKULTURA TULONG SA PAGPAPASILITA

Aralin 2: Papel ng mga Tao sa mga Nilikha

Sino ang namamahala sa mga nilikha? Dula-dulaan – Magpa-imprenta ng isang kopya at ipaliwanang ang papel ng bawat nagboluntaryo para sa dulang ito bago pa man magsimula ang aralin.

Kard ng mga Nilalang – Magpa-imprenta ng 6 na pahina at putulin sa kalahati ang bawat papel upang mabuo ang isang set ng 12 mga kard at gumawa ng di bababa sa tatlong set para sa bawat grupo.

Aralin 2: Sino ang Namamahala sa mga Nilikha – Dula-dulaan

Para sa dula-dulaan, sa pagsisimula ng pagsasanay, humiling na sa 3 hanggang 4 na kalahok upang gumanap sa papel ng magsasaka (kalalakihan, kababaihan, at mga bata) at 2 hanggang 3 na mga kalahok upang gumanap na mga daga. Basahin ang kwento sa kanila at ipaliwanag ang kanilang papel na kanilang iaakto habang iyong binabasa ang kwento.

Sino ang namumuno sa mga Nilikha?

Sa isang nayon sa kabundukan ng Timog Amerika ay mayroong pangkaraniwang problema na kinakaharap ang mga tao doon. Sa maraming henerasyon, nagtatanim at umaani ng mais ang mga taga roon. Araw-araw, ang mga kalalakihan, mga kababaihan maging ang mga kabataan ay nagtutungo sa kanilang lupa upang magtrabaho.

(“Mga Magsasaka” kanilang ipapakita ang lahat ng ginagawang trabaho sa paghahanda, pagtatanim, at pag-ani ng mga mais). Kanilang inihahanda ang taniman. Kanilang maingat na itinatanim ang mga butil. Kanilang sinisigurado na ang mga butil na itinanim ay may sapat na tubig at sustansya upang ang mga ito ay tutubo at lalago.

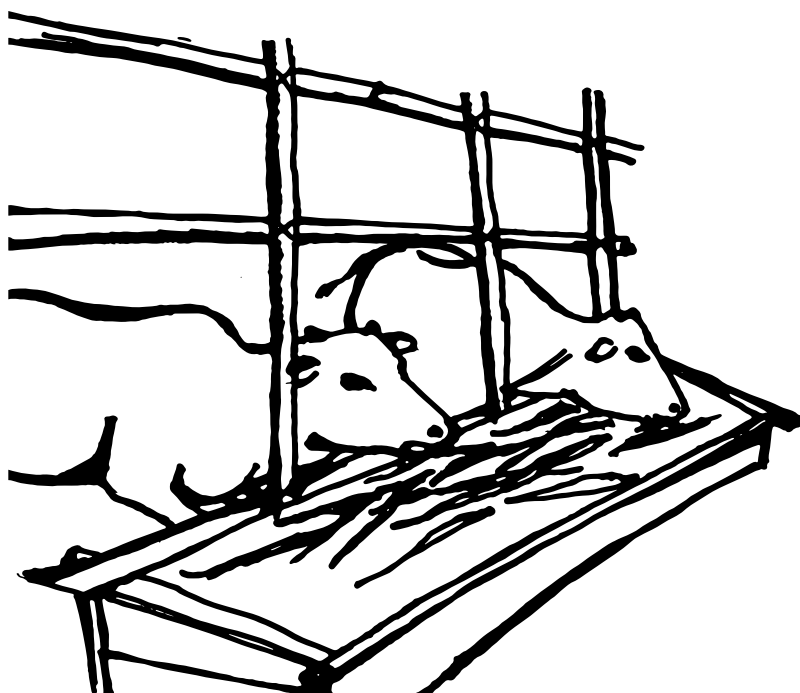
Ang magsasaka ay isang napakahirap na trabaho *(Ang mga kalalakihan ay pinapawisan at pinupunasan ang kanilang mga mukha dahil sa pawis at ang mga kababaihan naman ay sumasakit ang mga likod, habang ang mga kabataan ay nagrereklamo na sila’y pagod na pagod na).* Ang trabahong ito ay nangangailangan ng tulong ng lahat ng naroroon kaya kalimitan ay hindi na nakakapasok sa eskwelahan ang mga bata. At gaano man kaigi silang magsipagtrabaho, hindi pa rin sapat ang kanilang pagkain para sa loob ng bawat taon.

Samantala, mayroon din doong isang pamilya ng matatabang at masayang mga daga na kasama nilang nakatira din sa nayon. Sa buong araw, ang mga daga ay naka-upo sa kanilang malamig na bahay, ang mga nakakatandang mga daga ay nagpapahinga at ang iba ay nagbabasa ng kasalukuyang balita, at ang mga maliliit naman ay nagtatakbuhan sa palagid na naglalaro. Sila’y masayang namumuhay ng magaan, lalong higit sa panahon ng tag-ani, dahil kanilang nakakain ang mais hanggang kanilang ibig at nakakapagtago pa sila para sa kinabukasan sa mga lugar na hindi matatagpuan ng mga tao doon.

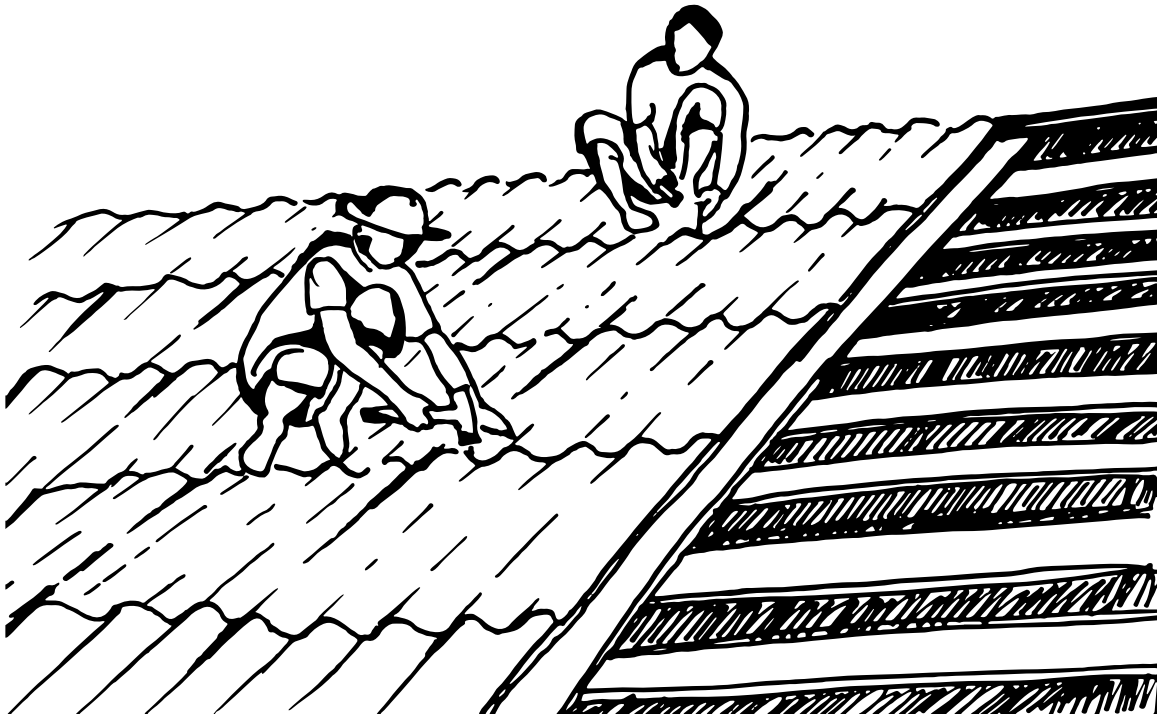
Pagsasaka / Pagtatanim

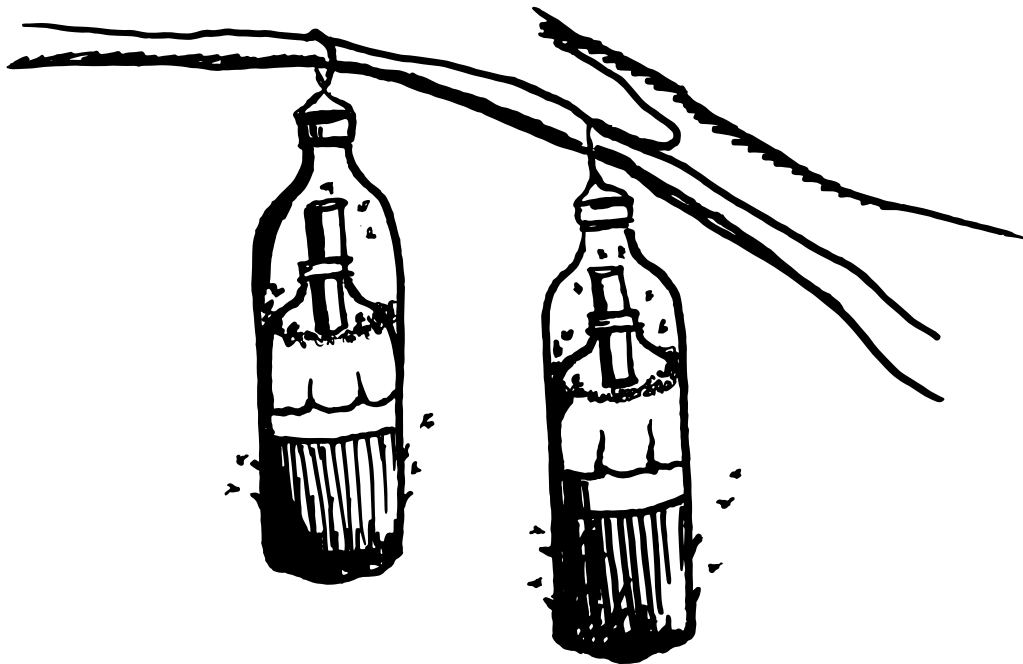
Pag-aalaga ng mga Hayop

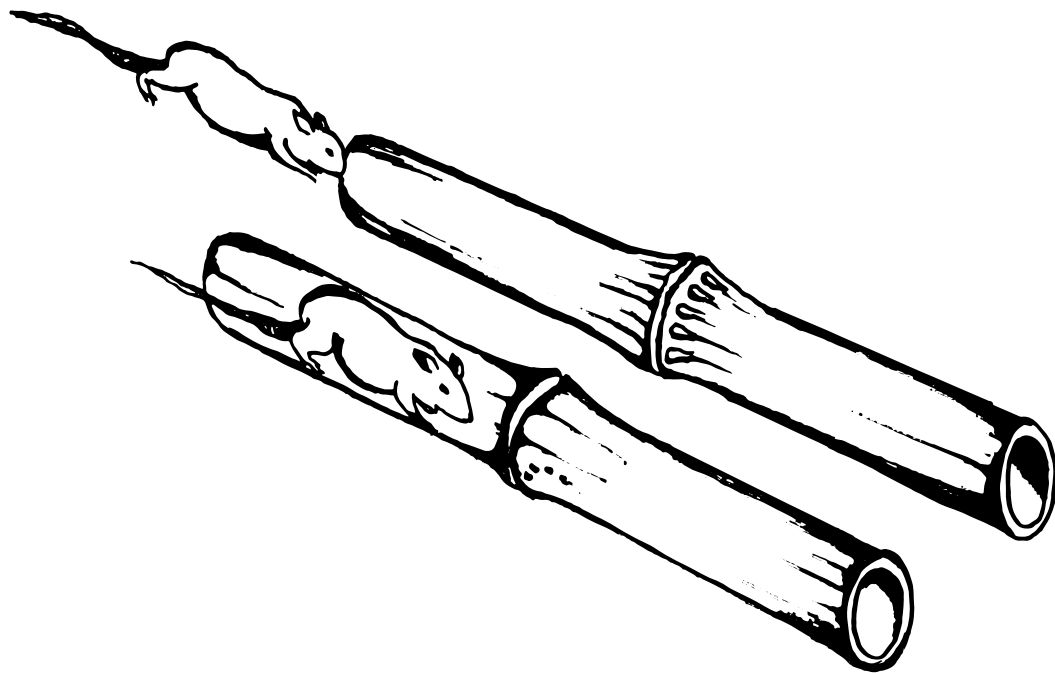
Pagtatayo o Paggawa ng Bahay

Panghuli/Patibong pang-Langaw

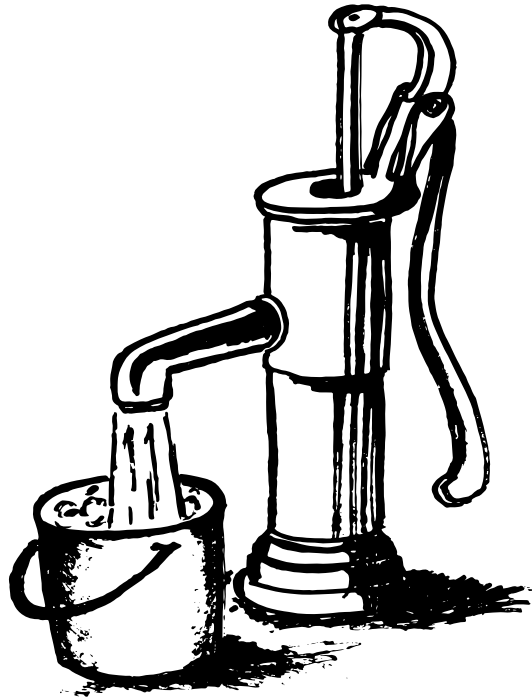
Panghuli/Patibong pang-Daga

Di Pagputol sa Maraming Puno

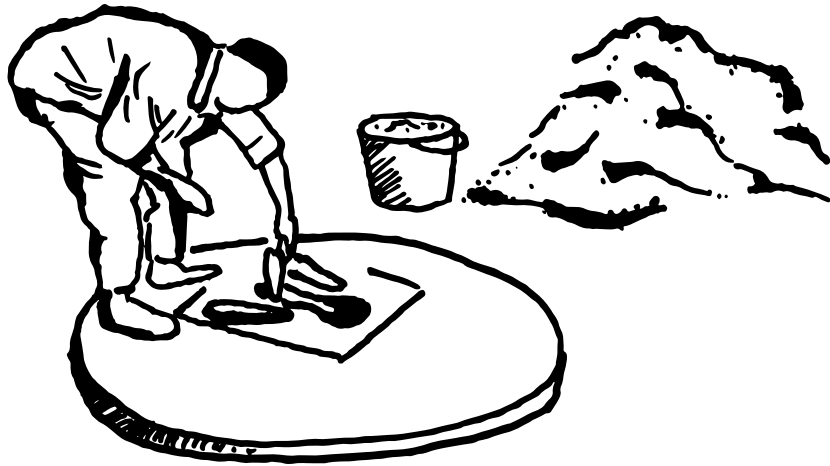
Malinis na Tubig

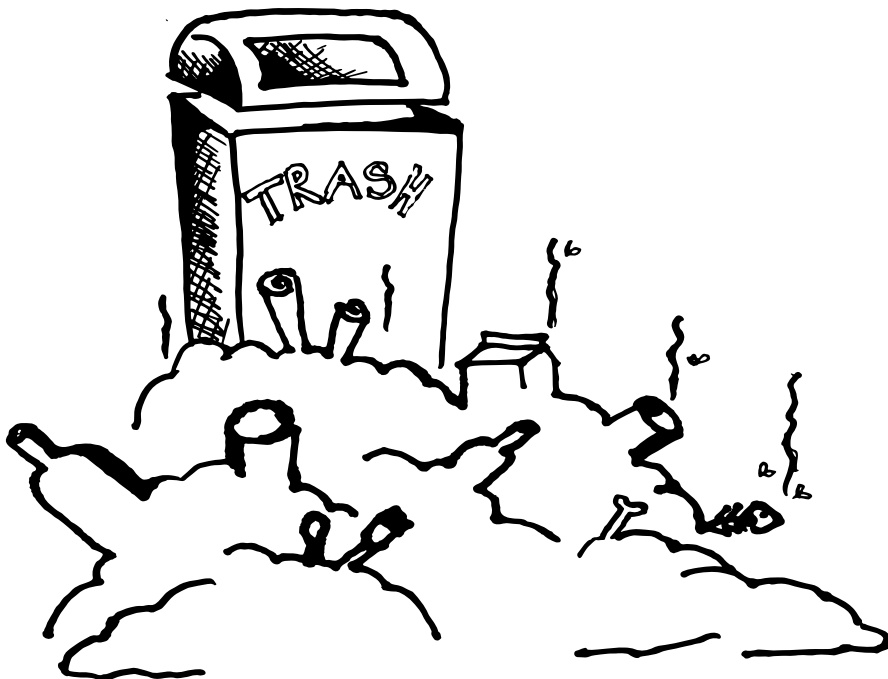
Paghuhukay ng Balon

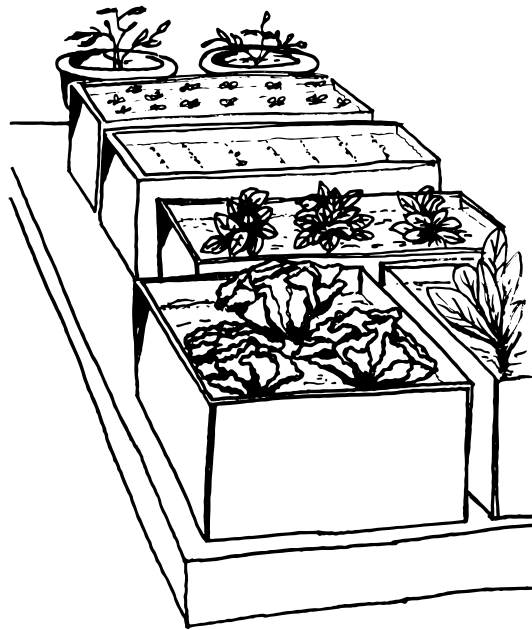
Palikuran

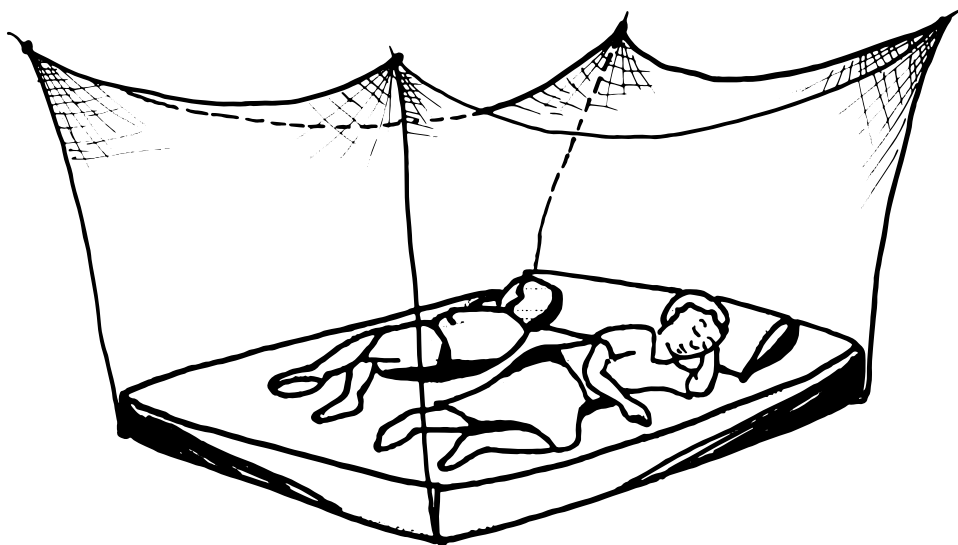
Basura at Kalat

Pagtatanim ng Gulay

Kulambo

Aralin 5: Pag-aaruga para sa Lupa

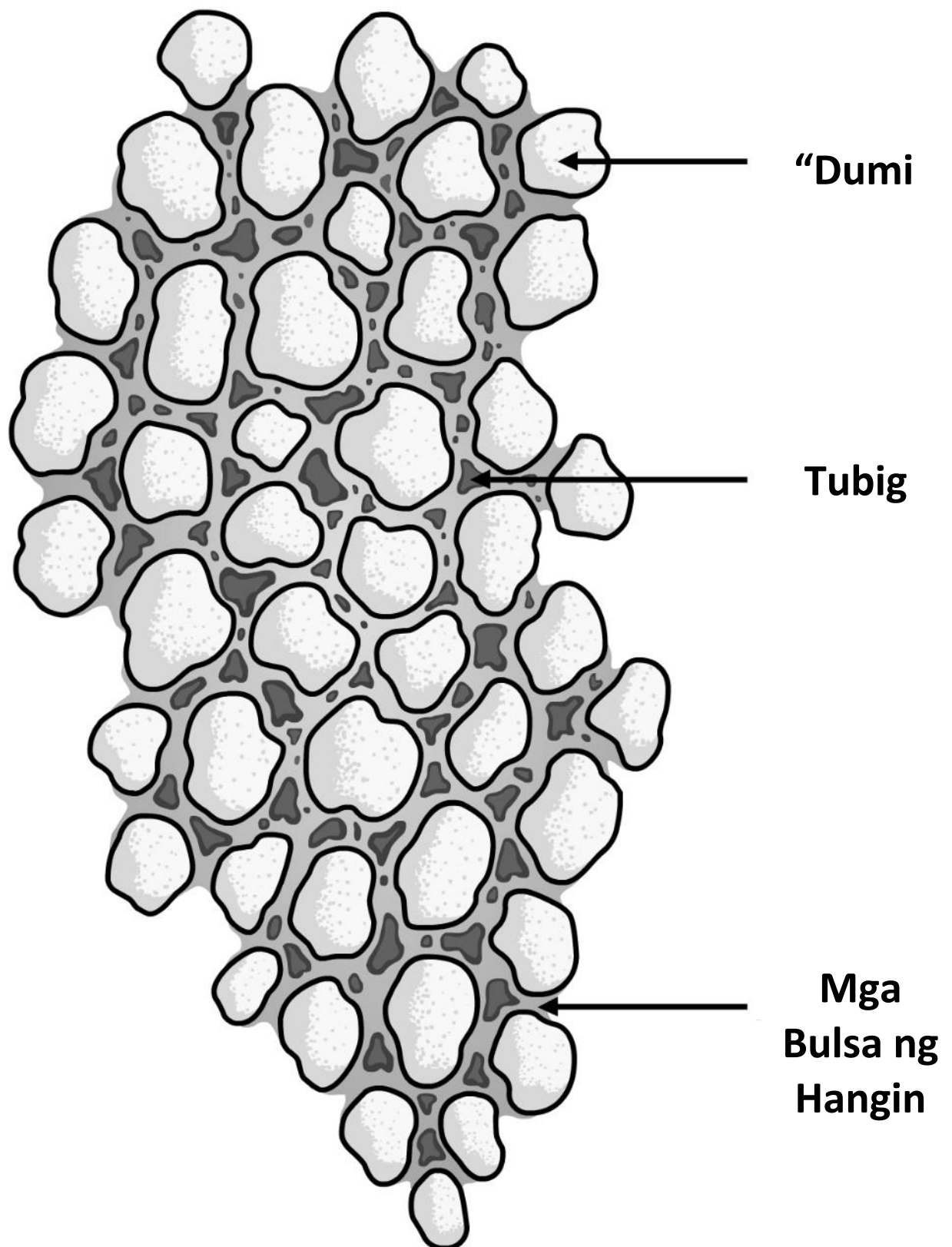
Ano ang mayroon sa lupa? – Magpa-imprenta ng isang kopya

Dibble Sticks o Patpat na Pambutas – Magpa-imprenta ng isang kopya

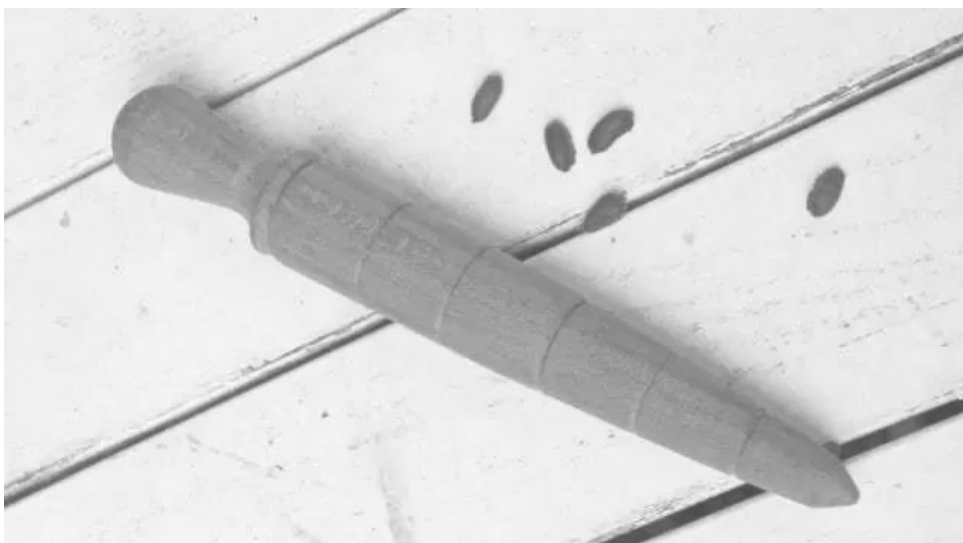
Makitid na puwang o mga ‘Strip’ gamit ang ‘Ripper’ – Magpa-imprenta ng isang kopya

Maliliit na butas sa Pagtanim o ‘Pits’ – Magpa-imprenta ng isang kopya

Aralin 5: Ano ang mayroon ang Lupa?

Aralin 5: Patpat na Pambutas

Aralin 5: Makitid na Puwang o Mga 'Strip' gamit ang 'Ripper'

Aralin 5: Maliliit na Butas sa Pagtatanim o 'Pits'

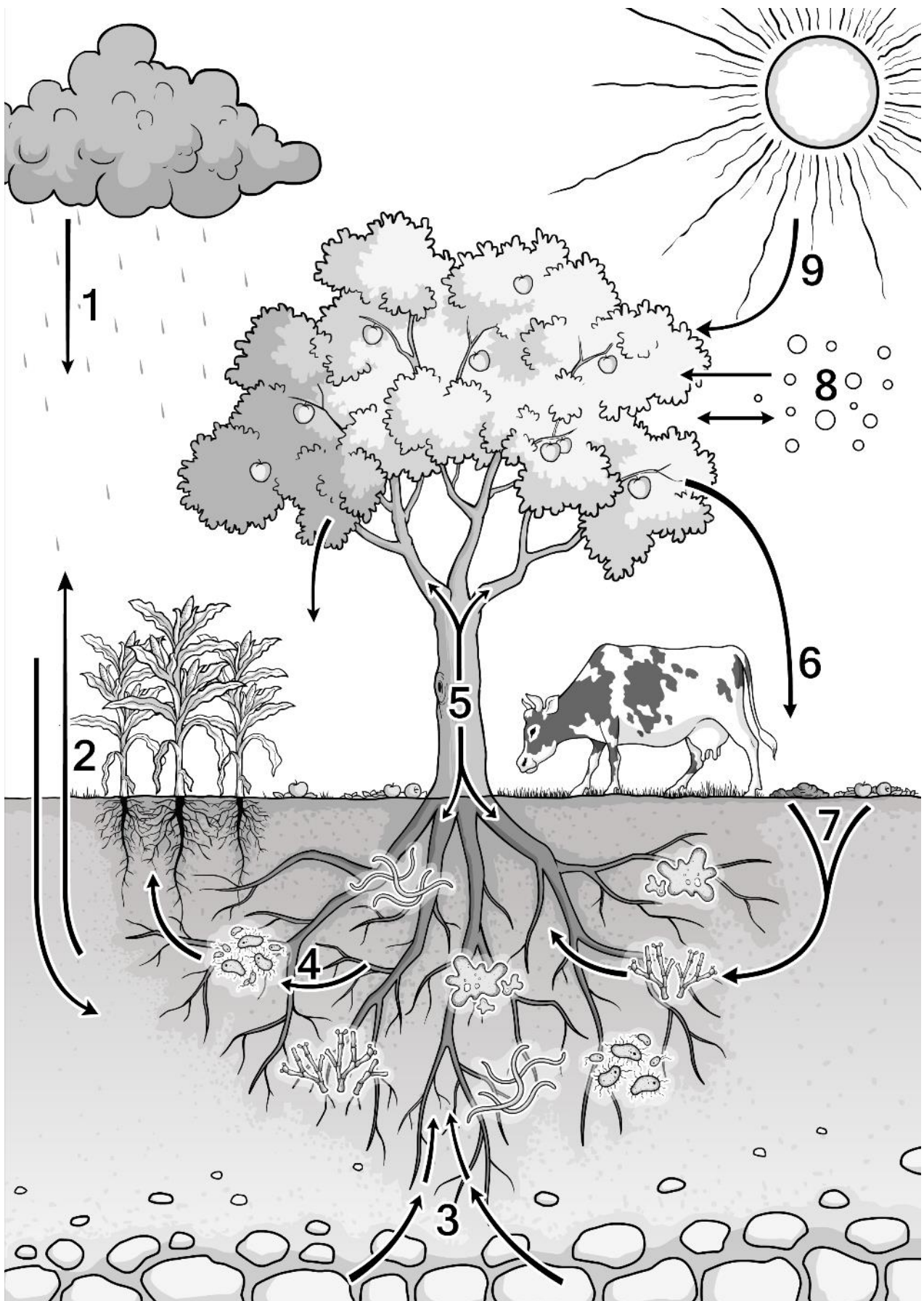
Aralin 6: Mga Nutrisyon para sa Pagpapalaki ng mga Pananim

Ikot ng Nutrisyon – Magpa-imprenta ng isang kopya

Nutrisyon ayon sa Tsart ng mga Yugto – Magpa-imprenta ng isang kopya

Nutrisyon at Kard ng mga Yugto – Magpa-imprenta ng isang kopya

Aralin 6: Ikot ng Nutrisyon

Aralin 6: Nutrisyon ayon sa Yugto

NUTRISYON	PAGLAKI	PAGBABAGO	PAGKAHINOG
Nitrogen (N)	Mataas/Marami	Mababa/Kaunti	Mababa/Kaunti
Potassium (K)	Mababa/Kaunti	Katamtaman	Katamtaman/Mataas o Marami
Phosphorous (P)	Mababa/Kaunti	Mataas/Marami	Katamtaman
Calcium (Ca)	Mababa/Kaunti	Mataas/Marami	Katamtaman

Aralin 6: Mga Nutrisyon at Mga Kard Ng Mga Yugto

Kapag ang mga pananim ay tumutubo na ang mga ugat at mga tangkay.	Ang halaman ay nagsisimula nang mamulaklak sa panahong ito.	Ang bunga ay nagsisimula ng mahinog sa mga halaman
Sanggol na mga tanim	Kabataan na ang mga tanim	Matyur na ang tanim
Nangangailangan ng maraming 'Nitrogen' upang magpalaki sa mga ito	Kailangan ng mga tanim ang Posporus at Calcium	Kailangan ng tanim ng maraming Potasiya para sa kulay at kailangan din ng ilang Posporus at Calcium.
Nangangailangan ng kaunting Potasiya, Posporus at Calcium	Kailangan ng ilang Potasiya at kaunting 'Nitrogen'	Kaunting 'Nitrogen' lamang ang kailangan
Yugto ng Paglaki	Yugto ng Pagbabago	Yugto ng Pagkahinog

Aralin 7: Harding Pangbuong-Taon

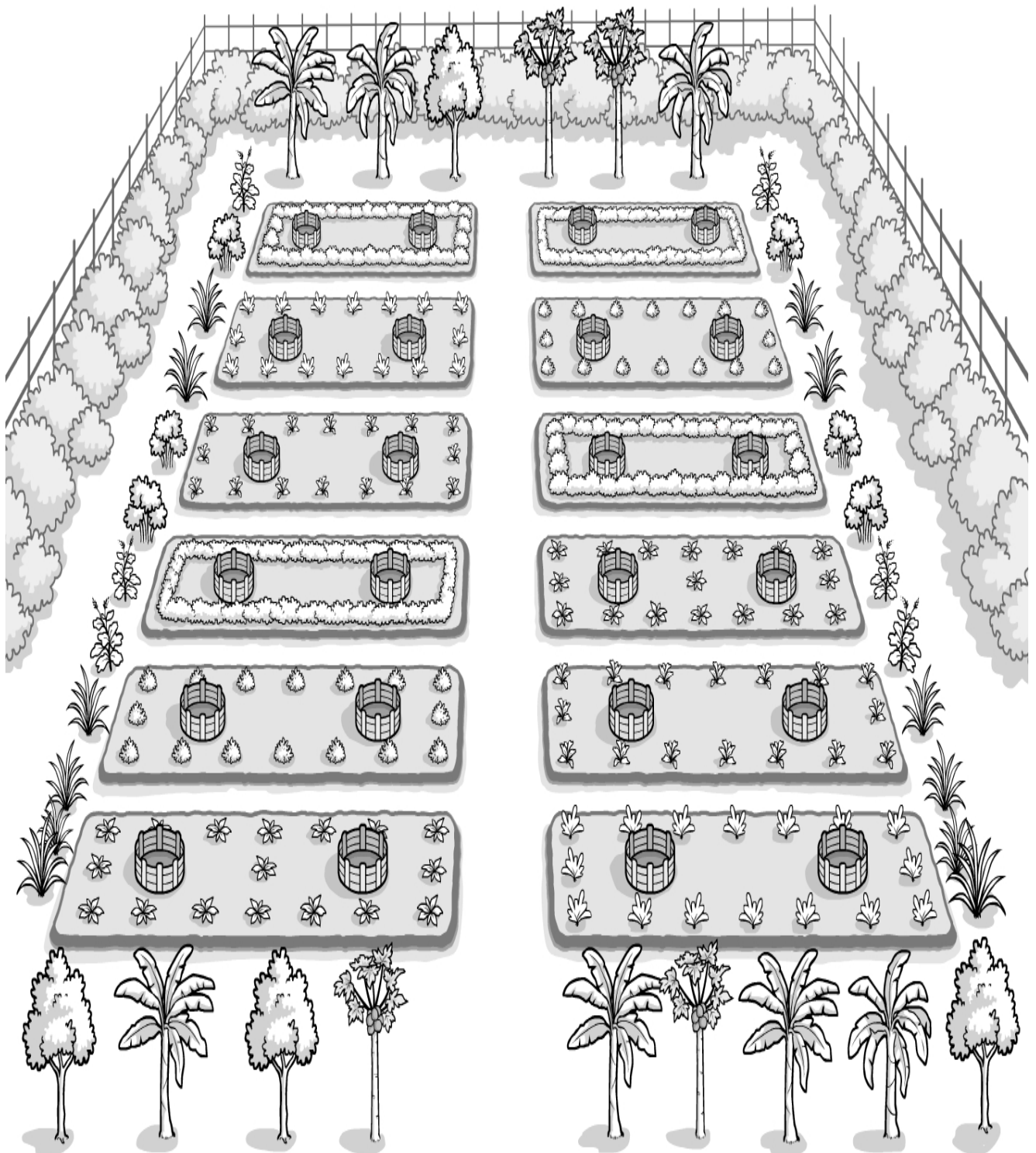
Harding Pangbuong-Taon – Magpa-imprenta ng isang kopya

Sampung mga Hakbang upang makagawa ng ‘Harding pang Buong-Taon’– Magpa-imprenta ng isang kopya o gumawa ng isang malaking poster.

Poster ng Larawan ng mga Hakbang sa paggawa ng ‘Harding pang Buong-Taon’ – Magpa-imprenta ng isang set ng 8 Larawan

Larawan ng isang ‘Komunidad na mga nagsasaka ng Tubo’ – Magpa-imprenta ng isang kopya

Aralin 7: Harding Pangbuong Taon

Aralin 7: Sampung mga Hakbang sa Paggawa ng ‘Harding Pangbuong-Taon’

Hakbang # 1 – Hanapin ang pinakamagandang lugar para sa hardin

Hakbang # 2 – Maglaan ng sapat na lugar para sa iyong hardin

Hakbang # 3 – Ihandang mabuti ang lupa at ang lugar

Hakbang # 4 – Umakit ng mga “earthworm”

Hakbang # 5 – Magtanim lamang sa ikatlong bahagi ($1/3$) ng iyong buong hardin ng mga gulay na mga maaagang magmatyur o madaling anihan ng produkto

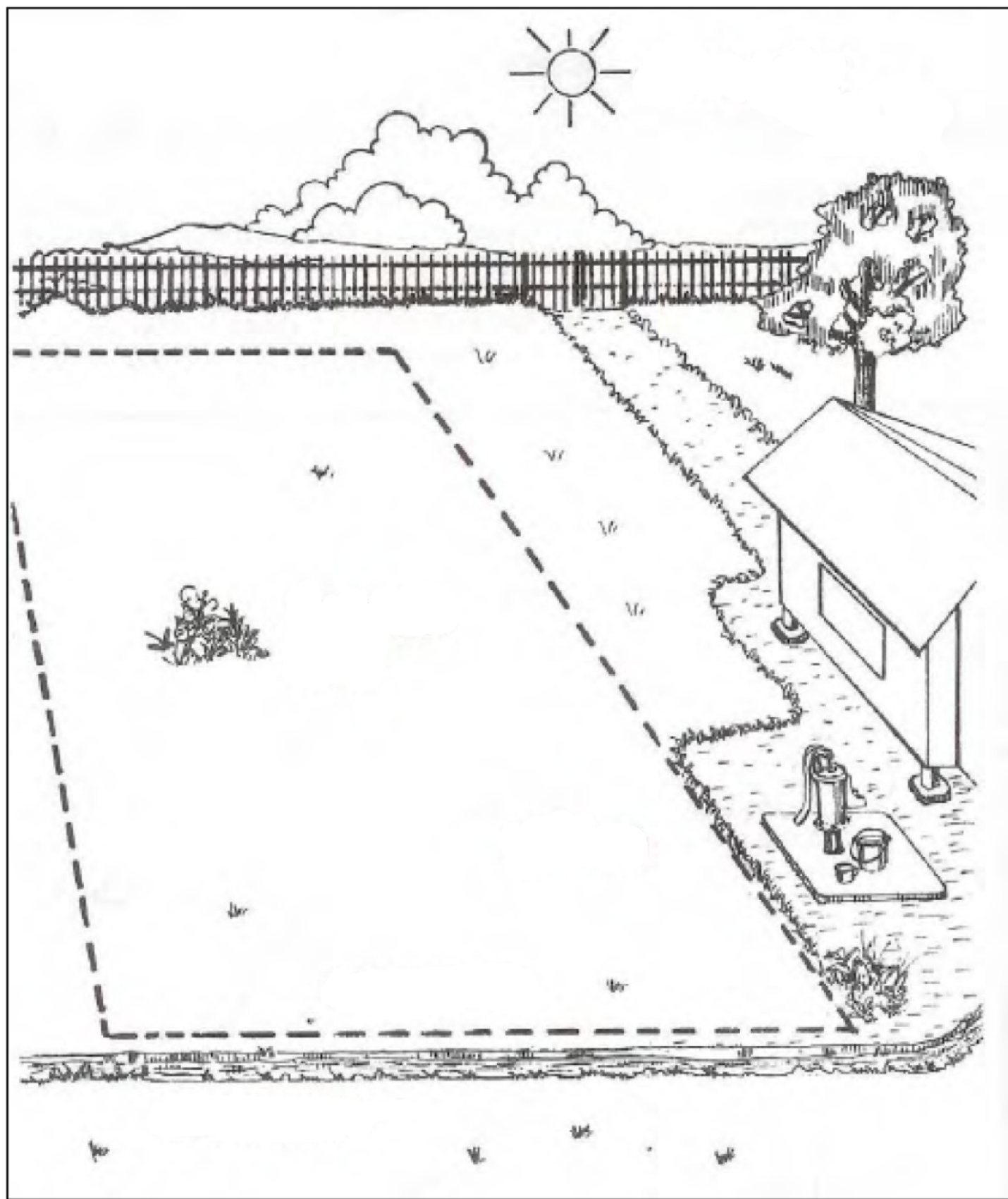
Hakbang # 6 – Taniman ang sunod o ikalawang ikatlong bahagi ng hardin ng mga gulay na pangkalahating taon kung anihan ito ng produkto

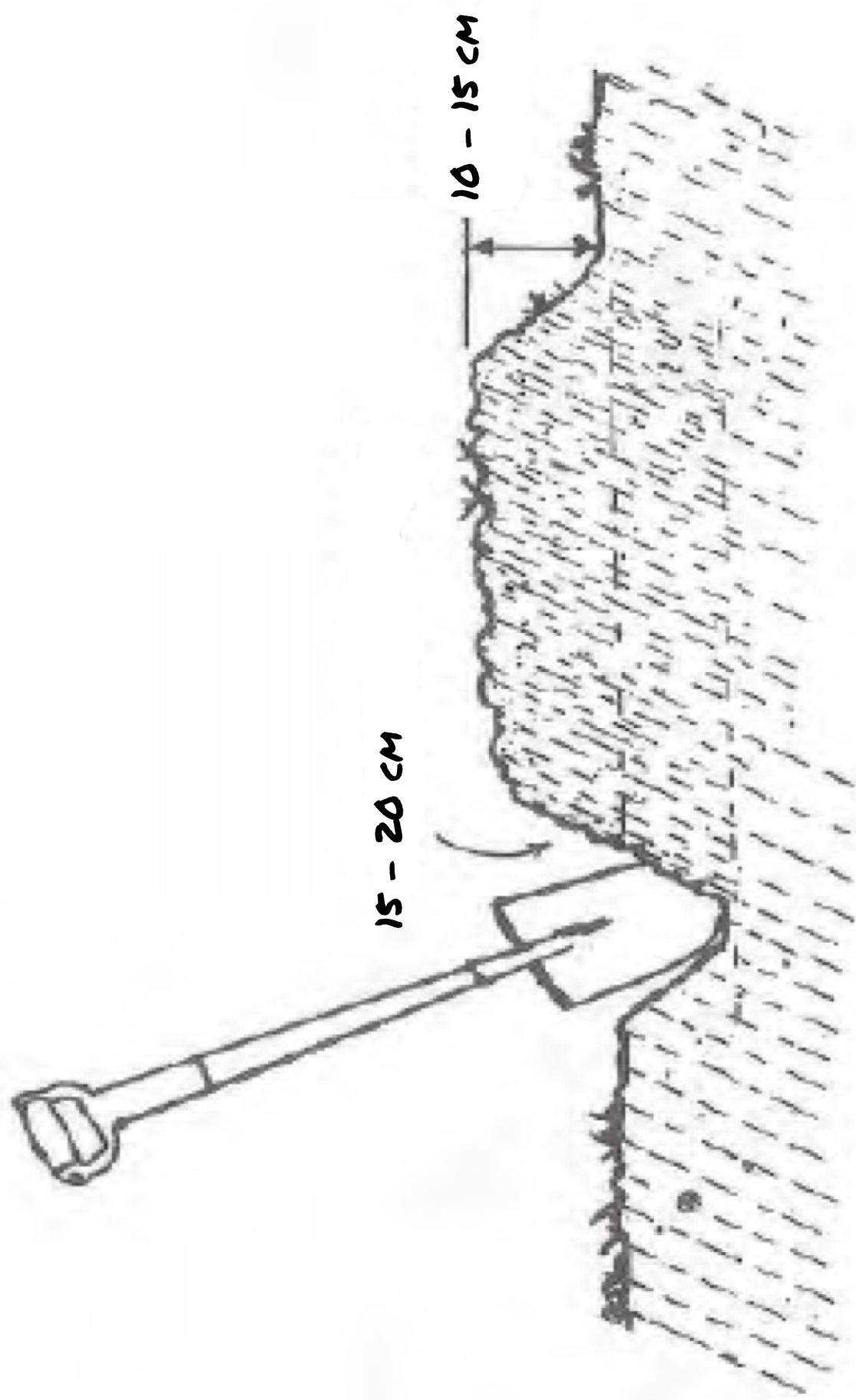
Hakbang # 7 – Taniman ang huling ikatlong bahagi (1/3) ng hardin ng mga gulay na taunan kung anihan ng produkto

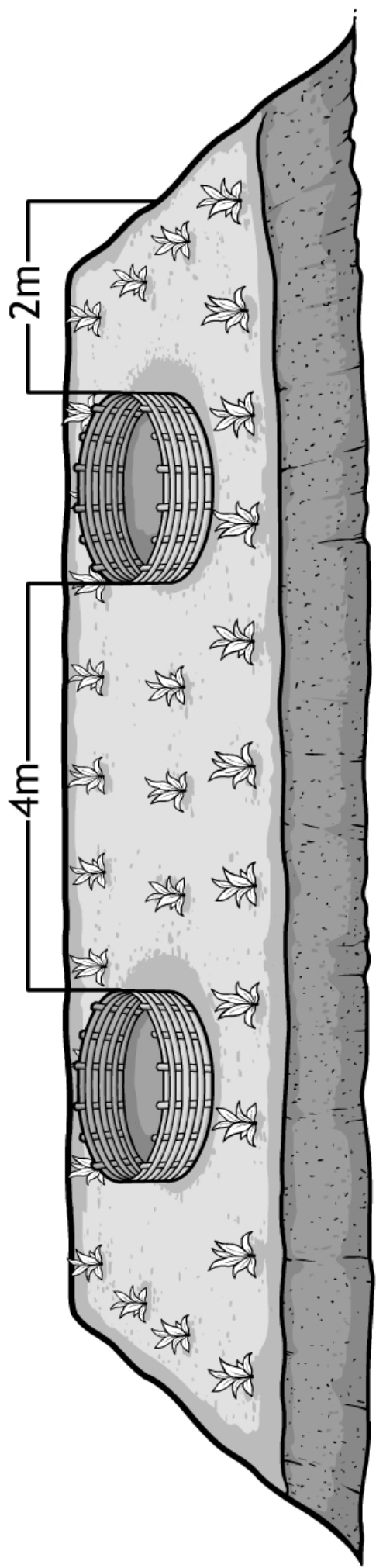
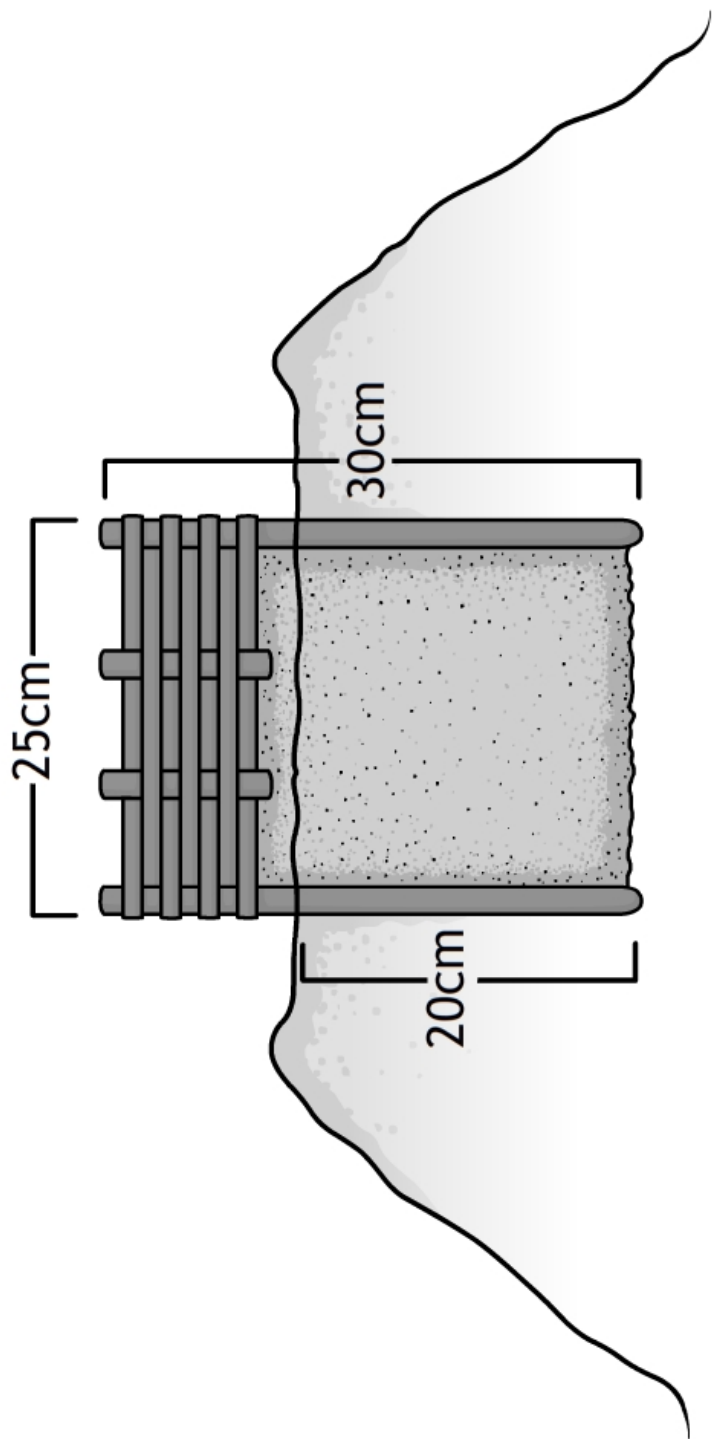
Hakbang # 8 – Taniman ang paligid na lugar ng hardin ng mga permanenteng mga uri ng mga pananim

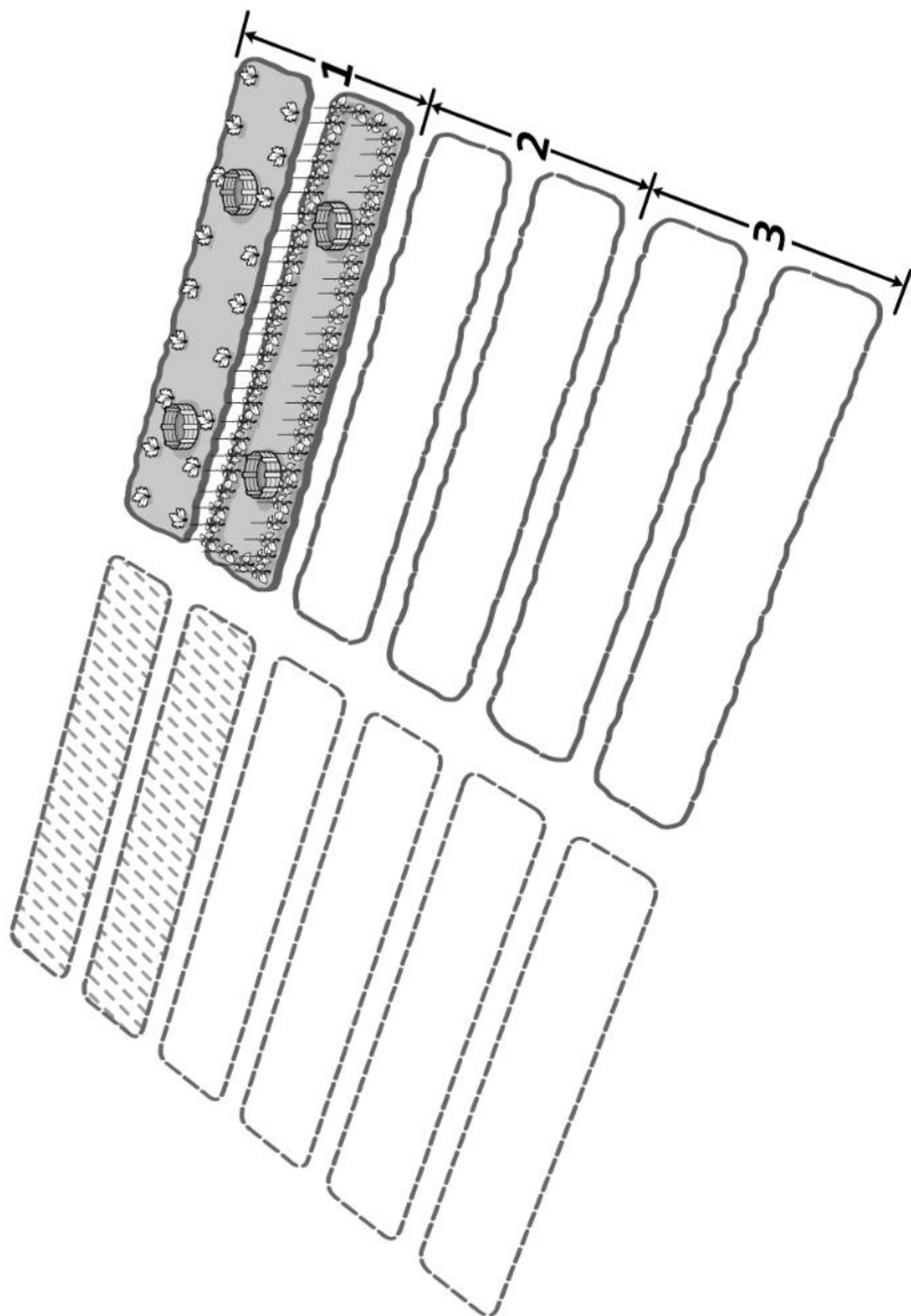
Hakbang # 9 – Taniman ang inireserbang bahagi sa tama o itinakdang panahon

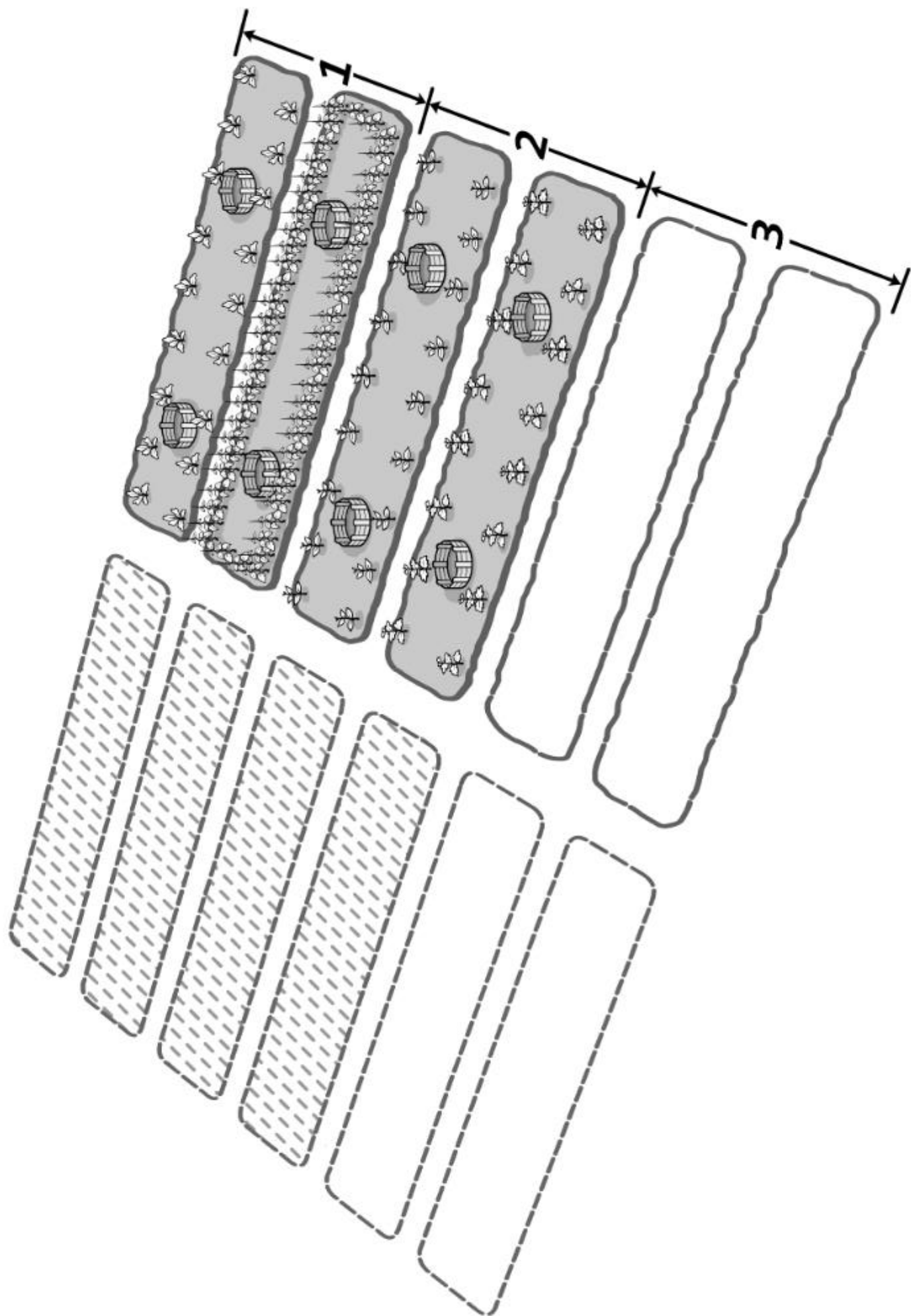
Hakbang # 10 – Magpraktis din ng pag-iikot ng itatanim

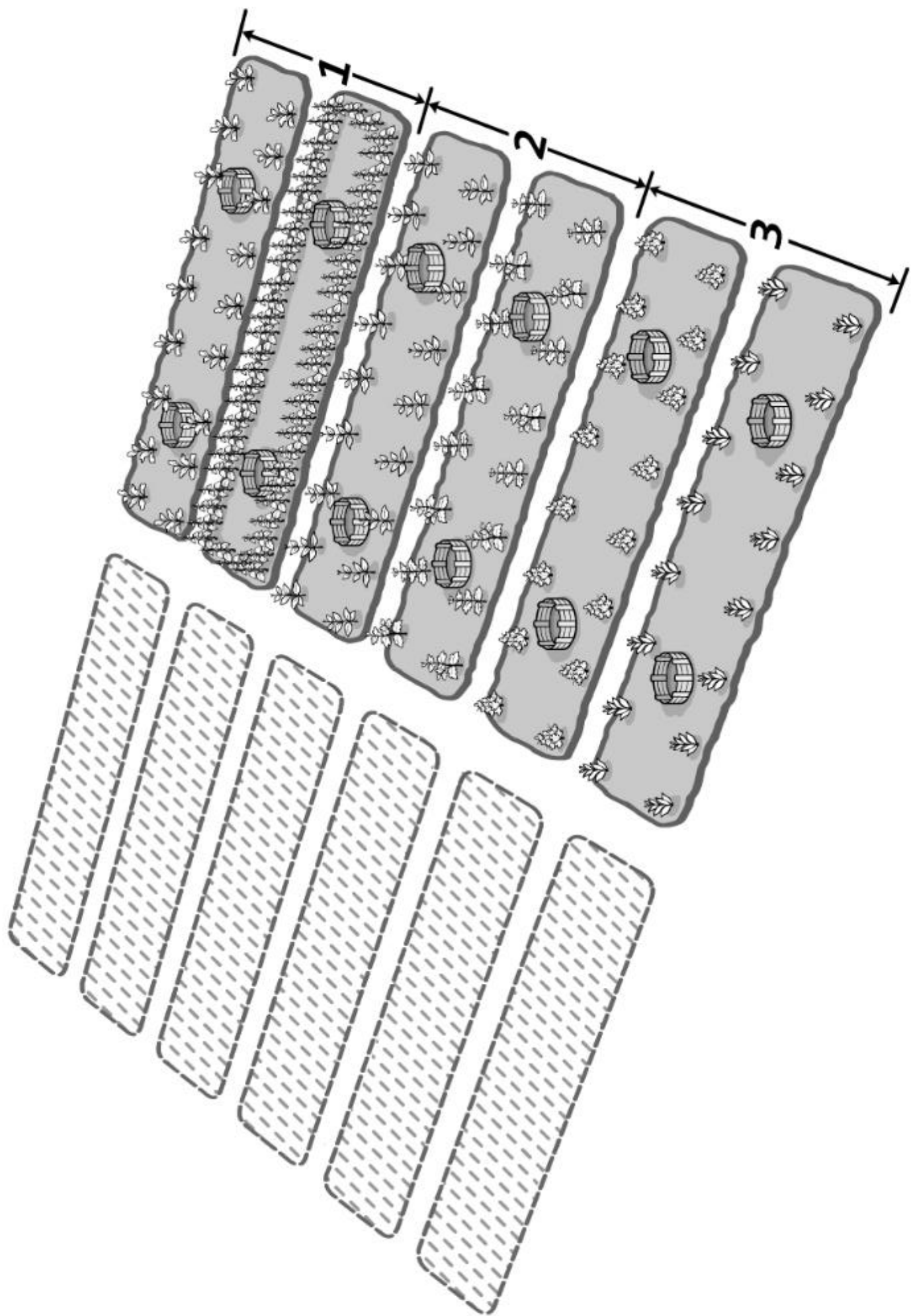

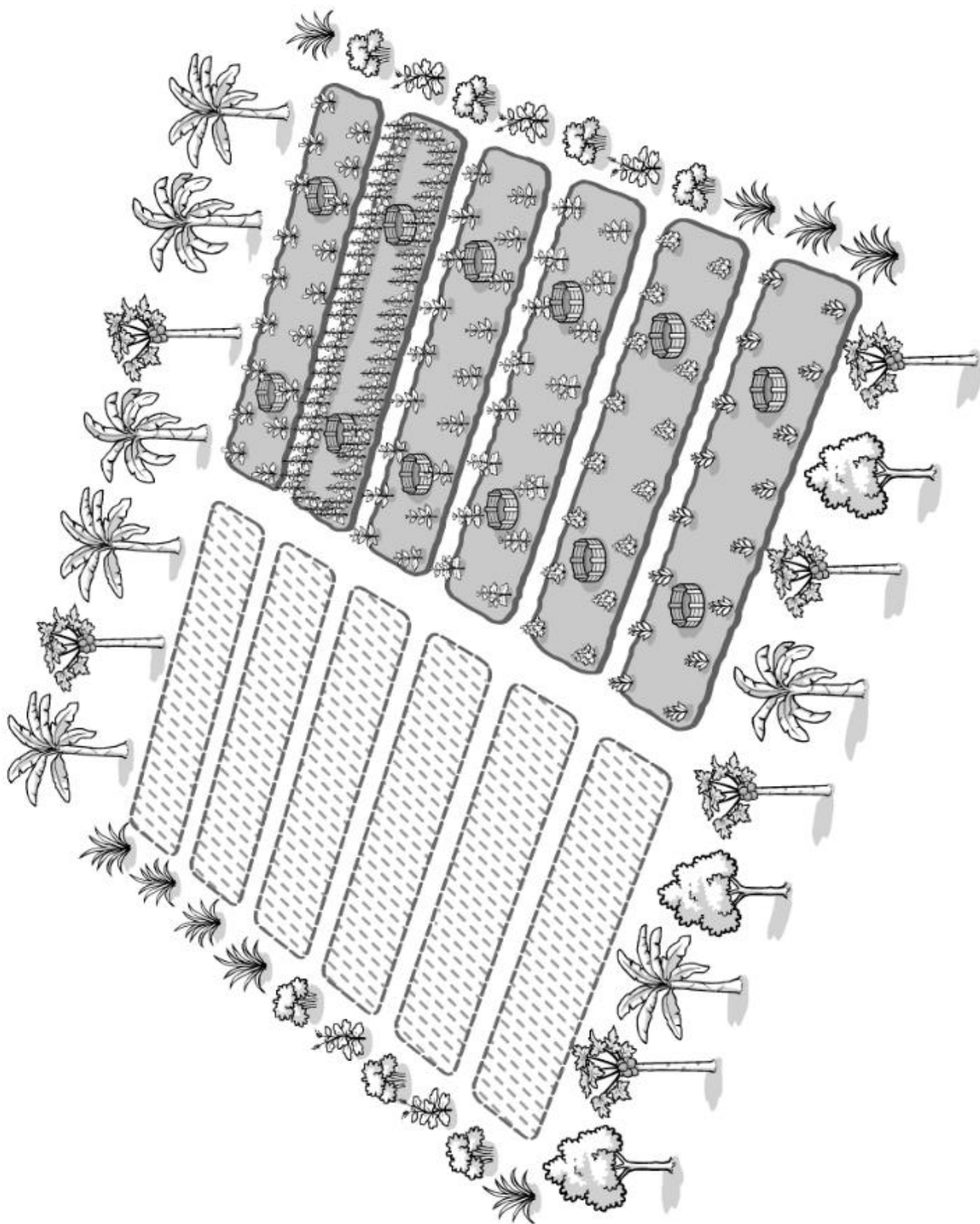

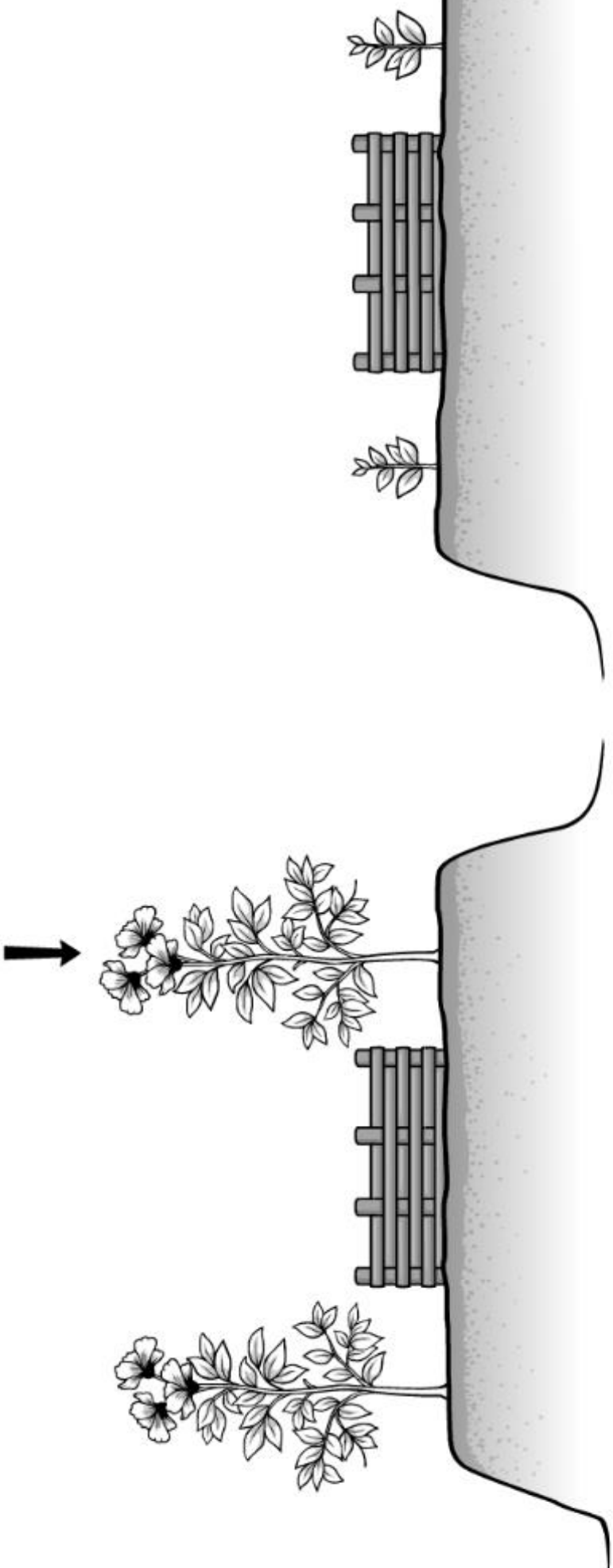

Hardin ng Isang Komunidad na mga Magsasaka ng Tubo

Mga Basket ng Pagkain ng mga “Earthworm”

Aralin 8: Pagkokontrol sa mga Peste

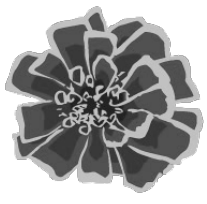
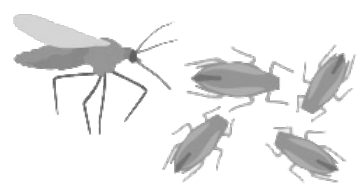
Mga Kard ng Mga Tanim na Natural na Nagtataboy ng mga Insekto – Magpa-imprenta ng isang set para sa bawat grupo

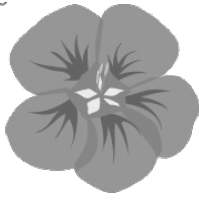

Mga Kard ng Mga Nakikinabang at Mga Peste – Magpa-imprenta ng isang set para sa bawat grupo

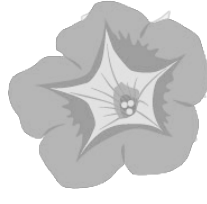

Mga Kard ng Larawan ng mga Pinsala sa Dahon – Magpa-imprenta ng isang set para sa bawat grupo

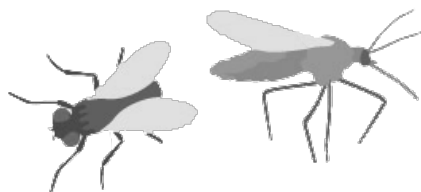
Mga Kard ng Di-toxic, Gawang-bahay na mga Remedyo – Magpa-imprenta ng isang set para sa bawat grupo

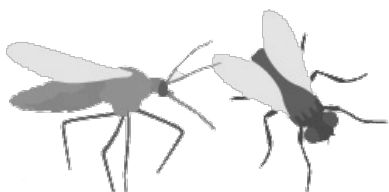
Aralin 8: Mga Kard ng mga Tanim na Natural na Nagtataboy ng mga Insekto

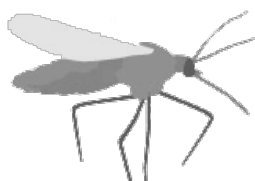
Tanim	Itinataboy
<p>'Marigolds' o Amarilyo</p> 	<p>Mga Lamok, at Dapurak/Dapulak</p>

Tanim	Itinataboy
<p>'Nastursiyum'</p> 	<p>'Whiteflies,' mga 'looper' ng repolyo, dapurak, maraming uri ng salagubang, mga 'bug' ng kalabasa</p>

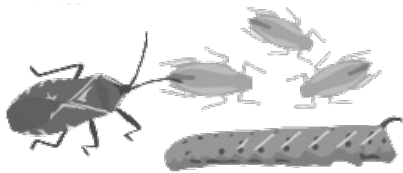
Tanim	Itinataboy
<p>Petunias</p> 	<p>'Dapurak, salagubang ng asparagus, 'leafhoppers,' bug sa kalabasa, mga sungaw sa kamatis</p>

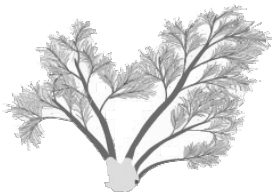

Tanim	Itinataboy
<p>'Basil' o Balanoy</p> 	<p>Langaw, lamok</p>

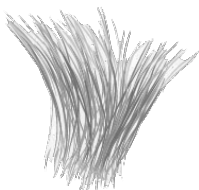
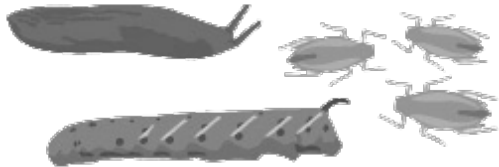
Tanim	Itinataboy
<p>'Lavender'</p> 	<p>Gamugamo, pulgas, Langaw, lamok</p>

Tanim	Itinataboy
<p>damo ng lemon, 'lemon thyme,' balsam ng lemon, menta, romero</p> 	<p>Lamok</p>

Tanim	Itinataboy
<p>'Thyme'</p> 	<p>'Whiteflies, 'loopers' ng repolyo, uod ng repolyo, uod sa mais, sungaw sa kamatis</p>

Tanim	Itinataboy
<p>'Dill'</p> 	<p>'dapurak, 'bug' sa kalabasa, maliliit na gagamba, 'looper' sa repolyo, sungaw sa kamatis'</p>

Tanim	Itinataboy
<p>Haras</p> 	<p>'dapurak, suso, kuhol'</p>

Tanim	Itinataboy
<p>Pamilya ng 'Allium' ('chives,' sibuyas, leek, selot)</p> 	<p>'Slugs,' dapurak, langgam sa karot, uod sa repolyo</p>

Tanim	Itinataboy
<p>'Chrysanthemums'</p> 	<p>Ipis, langgam, Hapong salagubang, garapata, isdang-pilak, kuto, pulgas, surot, gagamba, arlekin, 'root knot nematodes'</p>

Aralin 8: Kard ng Mga Nakikinabang at Mga Peste

Gamugamo ng Repolyo

Uod ng Repolyo

'Cutworm'

'Pulgas na Salagubang'

Maliit na Gagamba

Uod ng Perihil

Bumubutas ng baging ng Kalabasa

Sungaw ng Kamatis

'Langgaw ng Karot'

'Salagubang ng bataw'

Suso at Kuhol

Putting Langaw at Dapulak

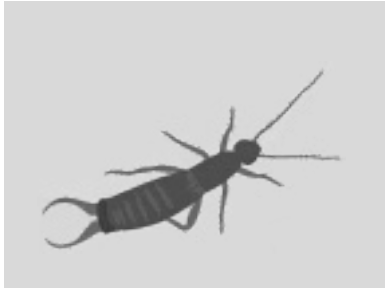
Langgam

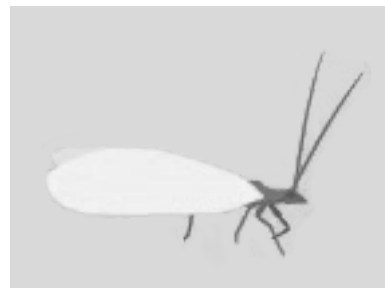
Bubuyog

'Earwig'

'Green Lacewing'

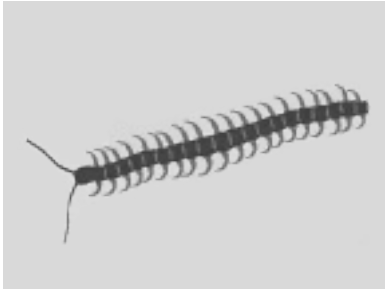
Ladybug

'Parasitikong Putakti'

Alupihan

'Pang-lupang Salagubang'

Praying Mantis

Gagamba

'Maninila na langgaw'

'Maliit na Piratang 'Bug''

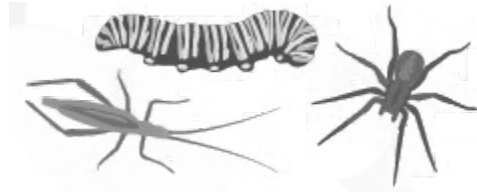
Aralin 8: Mga Kard ng Pinsala sa Dahon

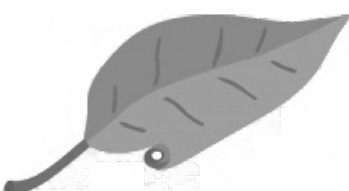
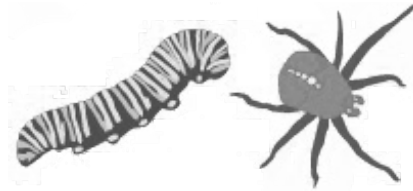
Pinsala sa Dahon	Peste
Sinisira ang hugis, sinipsik ang dahon 	Dapurak

Pinsala sa Dahon	Peste
Nag-iibang kulay ang Dahon, sinipsip ang dahon 	'Thrips' at maliliit na gagamba

Pinsala sa Dahon	Peste
Nginuya o nabalangkas na Dahon 	'Salagubang, katerpilars, at insekto ng soplai

Pinsala sa Dahon	Peste
May apdo sa dahon (di normal na paglago)	Cynipid na putakti, ilang dapurak, 'psyllids,' at maliliit na gagamba
	
Pinsala sa Dahon	Peste
may puting guhit sa dahon	alagubang, langaw, o gamugamung uod
	

Pinsala sa Dahon	Peste
Natiklop na dahon	katerpilar, kuliglig, at gagamba
	

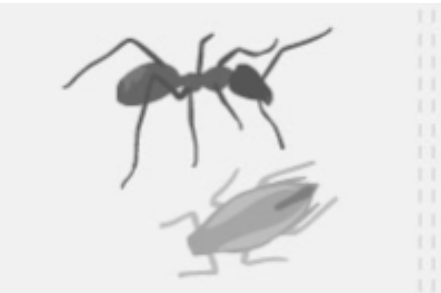

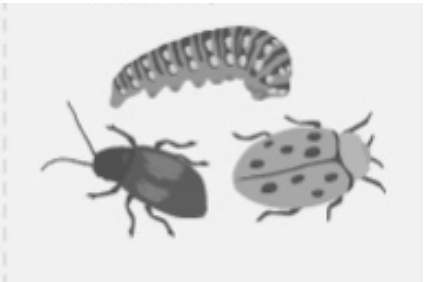
Pinsala sa Dahon	Peste
Narolyong dahon	Ilang uri ng gagamba o ilang katerpilar
	

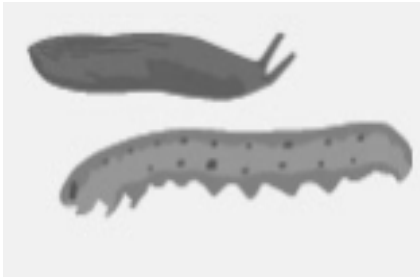
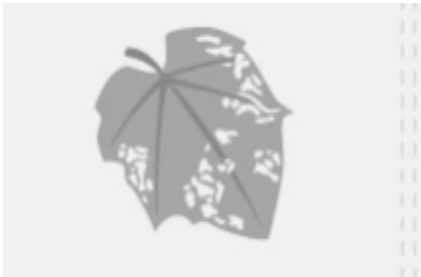

Pinsala sa Dahon	Peste
<p data-bbox="240 226 727 259">Dahoon may kagat, dinaanan ng suso</p> 	<p data-bbox="1051 226 1230 259">Suso at kuhol</p>

Aralin 8: Papel na Pangharang

Aralin 8: Kard ng Di-Toxic, Gawang-Bahay na Remedyo

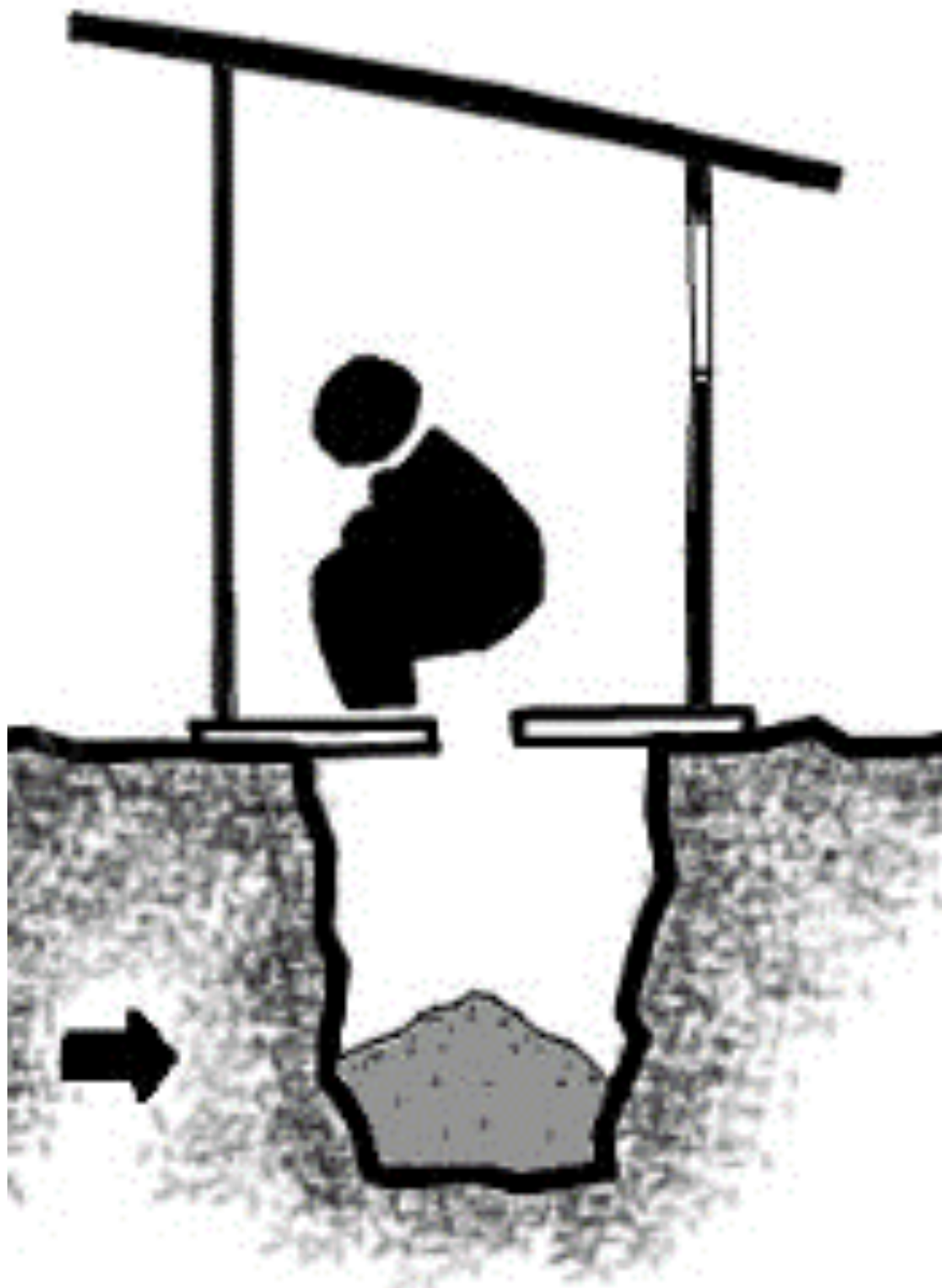
<p>Panglahatang Pesteng Insekto</p> 	<p>Gumawa ng pangwisik mula sa bawang sa pamamagitan ng pag-puree ng 2 buong bawang. Lagyan ng kwart ng kumukulong tubig ang bawang at pagkatapos ay takpan. Iwanan ito ng buong magdamag. Salain ang ito at ilagay sa bote. Iwisik ito sa ilalim ng dahon araw-araw, o sa ilang mga araw o minsan sa isang lingo.</p>
<p>Langgam at Dapurak</p> 	<p>Ang pinagbalatan ng 'Oranges' o Dalandan at may nilalaman na sumisira sa patong na 'waxy' sa mga langgam at dapurak at pumapatay sa mga ito. Hiwain ang pinagbalatan at ilubog ang mga ito ng 3-5 sentimetro sa lupa. O di kaya ay Ikalat ang mga pinagbalatan sa paligid ng mga tangkay o Isabit ang mga ito sa mga sanga.</p>
<p>Insektong Malalambot ang katawan (anay, dapurak, 'mealybugs')</p> 	<p>Ihalo ang isang kutsarang mantika sa 1-2 kutsarang sabon sa isang kwart ng tubig. Haluing mabuti o ilagay sa bote at alugin ng mabuti at saka ilagay sa bote ng pangwisik. Wisikan ang mga halaman mula sa itaas pababa, at mula sa ibaba pataas upang mawisikan ang mga ilalim ng dahon. Ang mantika ay masama sa mga insekto. Subukan muna ito sa isang bahagi ng halaman at kung nasisira ang dahon ay dagdagan ito ng tubig.</p>
<p>maliliit na gagamba at iba pang mga insekto</p> 	<p>Ihalo ang 2 kutsarang 'hot pepper sauce,' paprika o luya kasama ang isang pulandit ng sabon sa isang kwart ng tubig. Iwan ito magdamag, muling haluin at ilagay sa lalagyang pangwisik at iwisik gaya ng nauna. Patuloy na alugin ang lalagyan habang iwiniwisik. Subukan muna sa isang bahagi ng halaman, at kung nakakasira ng dahon, dagdagan ito ng tubig.</p>

<p>'Earwigs,' suso, at iba pang pesteng malalambot ang katawan</p> 	<p>Maglagay ng kaunting 'beer' sa isang mababaw na lalagyan at iwan sa hardin. Ang mga 'Slugs' at mga kuhol at katulad nito ay makakagapang papasok ngunit hindi makakagapang palabas.</p>
<p>Mga Sakit na Fungal</p> 	<p>Maghalo ng 3 kutsara ng 'baking soda' sa isang kwart ng tubig. Ilagay sa pangwisik at iwisik sa mga bahagi ng halamang naaapektuhan na. Ulitin ang pagwiwisik sa ilang mga araw hanggang mawala ang problema.</p> <p>Magwisik ng 'cinnamon' sa mga binhi na naaapektuhan ng 'damp area fungus.'</p>
<p>Balat ng itlog</p> 	<p>Durugin ang mga ito at ilagay sa ibabaw ng lupa sa paligid ng tangkay. Ang mga 'Slugs, cutworms, at iba pang mga insekto ay itataboy ng mga matatalim na gilid nito.</p>
<p>Mildew o Amag</p> 	<p>Maghalo ng magkaparehong dami ng tubig at gatas. Ilagay sa pangwisik at iwisik sa kamatis, pipino, litsugas at iba pang halaman upang makontrol ang amag.</p> <p>Gamitin ang 'LABS concoction' at iwisik sa apektadong halaman. 3 paggagamot sa bawat lingo ay magkokontrol nito ang sakit.</p>
<p>Grubs o uod, ulalo, tilas at kitikiti</p> 	<p>Para sa damuhan o 'grubs' sa hardin, gumamit ng "IMO2" at "LABS" mula sa listahan ng mga 'concoctions.' Ang mga 'concoctions' na ito ay magpapakain sa mga Nakikinabang na mga mikroorganismo. Ang mga mabubuting mikroorganismo na mga ito ang s'yang kokontrol sa pagdami ng mga 'grubs.' Ang mga 'grubs' ay mga 'larvae' ng mga 'beetles.' Kaya, kapag ating napatay ang mga 'grubs' ay atin na ring napatay ang mga 'beetle.'</p>

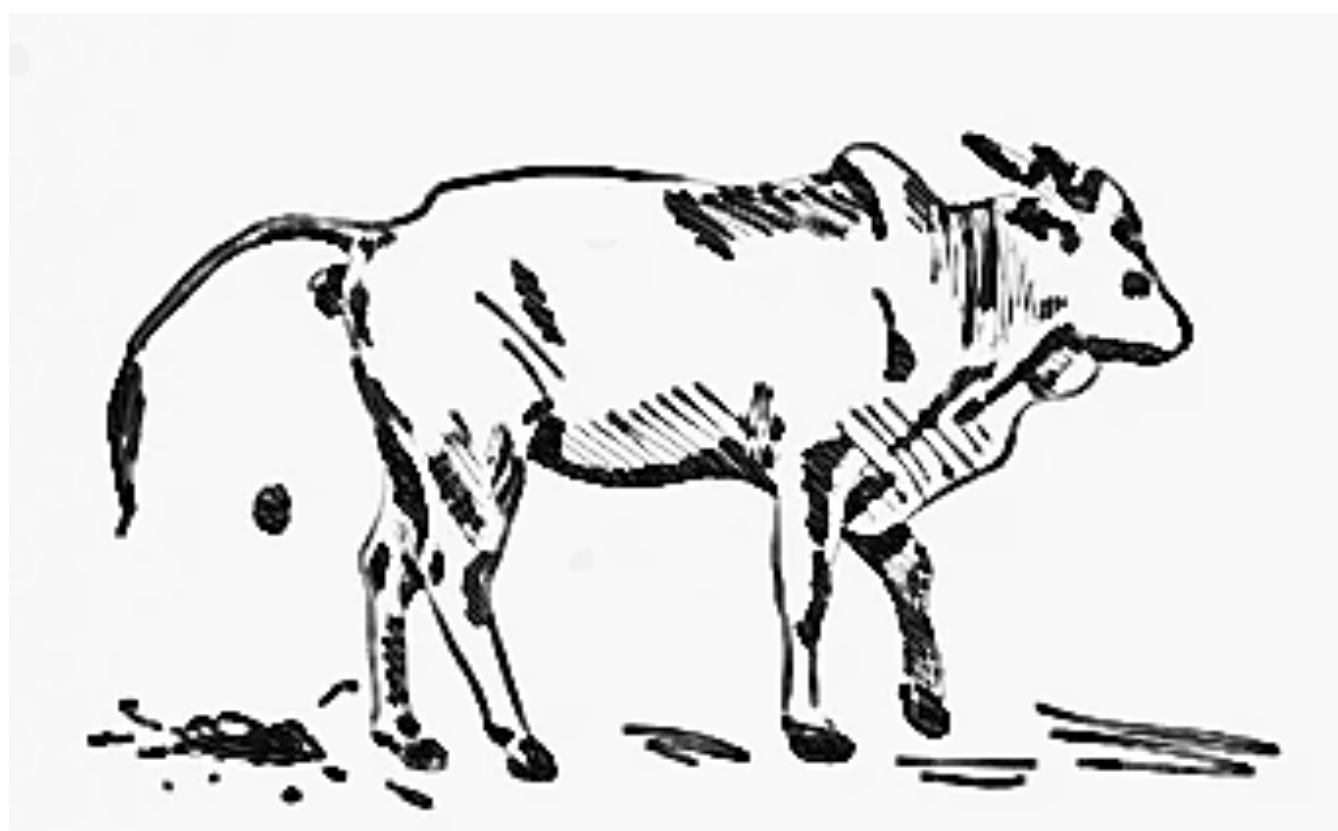
Aralin 9: Isang Pinagsamang Sakahan

Poster ng Regalo o Basura – Magpa-imprenta ng isang kopya ng bawat larawan - 7 mga poster

Lumang Pwesto ng Palikuran

Dumi ng Baka

Patay na mga Dahon

Mga Dayaming naging higaan ng mga Hayop

Natirang Patay na Tanim Matapos ang Anihan

Mga Halamang Damo

Abo ng Pinagsigaan

Aralin 10: Sama-samang Pagtatrabaho Upang Maluwalhati ang Diyos

Kard ng mga Higit na Matututunan – Magpa-imprenta ng isang kopya ng bawat pahina – gupitin upang mapaghiwa-hiwalay ang 10 mga kard

Pagkokontrol sa mga Peste

Pagpapa-unlad sa Lupa

Pangangalaga sa mga Hayop

Pagpaparami ng mga Buto o
Binhi

Pagpigil sa Pagdami ng mga
Halamang Damo

Imbakan o Pag-iimbak ng
mga Produkto

Paggawa ng Organikong mga Pataba

Lokal na mga Sakit ng Halaman

(Nais na Paksa)

(Nais na Paksa)